

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych wspiera proces zdrowienia

W wielu przypadkach osoby chorujące psychicznie nie zdołały zdobyć wykształcenia z powodu trudności związanych z chorobą. Podobnie jest z umiejętnościami i doświadczeniem zawodowym. Możliwości osób są ograniczone, co pogarsza ich sytuację na rynku pracy i utrudnia podejmowanie nowych ról społecznych.

Umożliwienie podnoszenia kwalifikacji osobom z doświadczeniem kryzysu psychicznego w znacznym stopniu przyczynia się do ich umocnienia i wspierania procesu zdrowienia. Posiadanie pracy pełni bardzo ważną rolę w utrzymaniu zdrowia psychicznego, sprzyja także postępowi w leczeniu osób z zaburzeniami psychicznymi. Stąd tak duże znaczenie ma początkowa interwencja, która podtrzymuje ich aktywności, umożliwia szybszy powrót do pracy i zapobiega długoterminowej bezczynności, która w konsekwencji mogłaby doprowadzić do całkowitej bierności zawodowej.

Aktywność zawodowa osób cierpiących na zaburzenia psychiczne, fundamentalnie warunkuje ich funkcjonowanie psychiczne oraz społeczne. Praca zawodowa ma dla nich walor leczniczy – utrzymanie zatrudnienia stanowi jedną z głównych form przewidzianych rehabilitacji, natomiast utrata pracy może zwiększać poziom ryzyka wystąpienia ponownego kryzysu psychicznego. Jednak to właśnie w tej grupie utrzymuje się wysoka stopa bezrobocia, osoby te są wypierane z rynku pracy i bardzo często dyskryminowane.

Brak pracy przyczynia się również do wzmocnienia barier utrudniających uzyskanie samodzielności i niezależności. Warto zauważyć, że w wyniku wykluczenia społecznego osoby chore na schizofrenię są zagrożone ubóstwem. Okazuje się, że zaledwie dwa procent chorych na schizofrenię pracuje w pełnym wymiarze godzin. A przecież praca zawodowa jest czynnikiem wpływającym na poprawę samopoczucia w chorobie. Większość osób chorych utrzymuje się z renty socjalnej, przez co ich adaptacja do życia jest utrudniona.

Programy umożliwiające podjęcie zatrudnienia są przeznaczone dla osób, które osiągnęły bardziej zaawansowane stadium procesu zdrowienia. Szczególnym problemem jest sytuacja osób dopiero wchodzących na rynek pracy. Większość młodych osób z zaburzeniami psychicznymi, po osiągnięciu wieku warunkującego aktywność zawodową – na samym początku drogi do aktywizacji zawodowej – składa wniosek o przyznanie renty.

Pomoc w zdobyciu zatrudnienia może być realizowana na dwa sposoby. Jednym z nich jest tworzenie specjalnych grupowych miejsc pracy dla osób chorujących psychicznie, drugim udzielenie indywidualnego kompleksowego oparcia w osiąganiu zatrudnienia na wolnym rynku.

Pierwszy sposób polega na organizowaniu przedsiębiorstw, które zatrudniają osoby chorujące, tworząc dla nich specjalne warunki do wykonywania pracy. Specjalne przeszkolenie pomaga efektywnie wywiązywać się pracownikom ze swoich obowiązków zawodowych.

Drugim sposobem wspierania zatrudniania jest udzielanie kompleksowej pomocy przez doradcę zawodowego. Specjalista wspólnie z osobą z doświadczeniem kryzysu psychicznego dokonuje diagnozy zawodowej, ocenia jej oczekiwania i możliwości. Kolejnym krokiem jest

znalezienie pracodawcy, który między innymi, otrzymuje również pełne wsparcie od doradcy zawodowego i zostaje poinformowany o korzyściach i dodatkowych możliwościach. Zarówno osoba podejmująca zatrudnienie, jak i pracodawca są informowani o tym, że w razie wystąpienia trudności w wykonywaniu pracy mogą uzyskać pomoc ze strony doradcy zawodowego. Wspomniane działania pozwalają na to, aby osoba chorująca, podejmując aktywność zawodową, z jednej strony mogła liczyć na wsparcie w pokonaniu trudności, z drugiej zaś miała poczucie, że wykonuje pracę w warunkach wolnego rynku zatrudnienia.

Zmiana tradycyjnego modelu opieki psychiatrycznej na model środowiskowy oraz związana z tym deinstytucjonalizacja są najważniejszym rozwiązaniem w procesie zdrowienia. By ten proces był jeszcze skuteczniejszy powinien temu towarzyszyć właściwy system szkolenia zawodowego. Pracodawcy powinni być świadomi swej roli i wyposażeni w system wsparcia, a miejsca pracy które tworzą, dostosowane do potrzeb osób po kryzysie.

Michalina Wytrykowska – asystentka merytoryczna w Centrum Zdrowia Psychicznego, w trakcie kursu na terapeutę środowiskowego, dyplomowana prawniczka.

www.zobaczczlowieka.pl

Zadanie realizowane ze środków Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, finansowane przez Ministra Zdrowia